TRIBULATIO.

CRUX, ADVERSITAS, PATIENTIA CHRISTIANA.

MONITUM.

HOC in argumento conſiderandum occurrit, tribulationes, & cruces ſpectari poſſe varie pro variis rationibus, propter quas perferuntur. Illæ enim, quas patimur, & quas ultro pro peccatorum noſtrorum expiatione ſubimus, Pœnitentia *vocantur; cum autem ad corpus domandum, ne luxurietur, aſſumuntur,* Mortificationis *nomine appellantur; & demum cum a Deo immittuntur, vel ab hominum improbitate, & nequitia conſtantur, ſi patienter eas toleramus, & veluti a Dei manu inflictas recipimus,* Patientia *nuncupantur. Poſtremo hoc in ſenſu iſtic accipimus tribulationes, & adverſitates, quacunque ex parte nobis ingruant; cum de Pœnitentia, & mortificatione alibi ſatis fuſe locuti fuerimus.*

Neque abs re puto monere, argumentum hoc intra hos cancellos arctatum, & ad quamdam tribulationum ſpeciem redactum, adhuc nimis amplum eſſe, nimiſque late patere, ita ut cenſuerim iſtinc morbos, qui & ipſi tribulationibus a Deo immiſſis accenſendi ſint, ſejungere; quippe illi ſatis uberem rerum ſuppeditant copiam, ita ut de illis ſeorſim in ſingulari titulo agi poſſit. Cæterum quamvis hoc de tribulationibus argumentum commune ſit, atque ampla ubique inveniatur ſupellex apud Aſceticos, atque eos, qui Sermones edidere; illud mihi nequaquam prætermittendum eſſe ratus ſum; ſed potius operam navandam cenſui, ut ex illis, quæ ad hanc rem undequaque collegeram, ea deligerem, quæ ad Chriſtianum ſermonem elucubrandum eſſent aptiora, atque ad auditores ad patientiam, cujus exercendæ occaſio non deeſt, excitandos majoris utilitatis, & ponderis videntur.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Variæ Concionum hujus argumenti ſtructura.

I. TRibulationes, atque vitæ hujus calamitates a nobis ſpectandæ ſunt veluti valida ad noſtram ſanctificationem ſubſidia: cum enim ſanctitas in eo ſita ſit, ut animum a terrenis rebus avellamus, atque ut adhæreamus Deo, adverſa, & tribulationes utrumque certiſſime, ac validiſſime præſtant; quæ res concionis argumentum, ac diviſionem poteſt efficere.

Prior pars latiſſimum aperit Moralis diſciplinæ campum, ubi oſtendere poſſumus, quod vexatio dat intellectum, ut inquit Scriptura, nobiſque aperit vanitatem, atque inconſtantiam terrenarum rerum, quas miſere deperimus; nobiſque fallacem aufert ideam voluptatum, ac divitiarum, quam animo imbueramus; quod facile probari poteſt exemplis ex ſacrarum Scripturarum pœnu depromptis, & ex ipſa rerum magiſtra experientia, qua docemur, hac una fortaſſe ratione Deum nobis ſatietatem, & nauſeam immittere, atque deinde cor noſtrum ab affectu divellere, quo fallacia hæc bona conſectamur, ut hac nauſea, & ſatietate animum noſtrum a terrenis amoveat.

Ad hæc tribulationes, & adverſa nobis ea auferunt adminicula, per quæ facile in ea labimur ſcelera, in quæ proni ſumus; bonæ quippe valetudinis jactura prohibet, ne noxiis voluptatibus noſmet ingurgitemus; jactura honorum, & adverſa fortuna luxum, inſanoſque ſumptus imminuit; exiſtimationis, & celebritatis jactura ambitionem noſtram coercet &c. ut nullum amplius in creatis rebus nacti ſubſidium, quadam neceſſitatis ſpecie, Deo unice adhæreamus.

Hoc eſt partis alterius argumentum; atque tribulationum alter effectus eſt, nos Deo conjungere, ejuſque cultui impenſius addicere, poſtquam reliquorum dominorum infidelitatem fuerimus experti. 1. Quia Deus vulgo validiſſimas gratias ſuas tribulationibus adnectit; quæ hoc pacto corda noſtra a terrenis cupiditatibus avellentes, eadem cum illo conjungunt. 2. Nos illæ eo magis Deo propiores efficiunt, quo magis terrenarum rerum amore ab eodem nos efficit remotiores; ſæpe enim ſacer textus ait, Deum cum iis eſſe, qui tribulationibus agitati ſunt; atque tunc temporis hos ab illo benignius vocari, & admitti. 3. Arctius adhuc nos Deo conjungunt, quia in cruce Salvator invenitur, ibi in noſtrarum tribulationum partem aſcendit, nos conſolatur, atque tandem per crucem plura acquirimus merita, & ad ſublimiorem ſanctitatis apicem elevamur.

II. In Evangelium tertiæ Dominicæ poſt Paſcha, *Modicum, & videbitis me &c. Mundus gaudebit, vos vero contriſtabimini*, Jo: 6. Loci hi duo ex eodem Evangelio deſumpti nullam inter ſe nexum, nullamque rationem habere videntur, quaſi apoſtolis ſuis duo diverſa Jeſus annunciare voluerit. Utriuſque tamen conſenſus, & conciliatio præbere poteſt concionis argumentum, ubi oſtendatur, quidquid patimur, vel pati poſſumus in hac vita ſemper modicum eſſe, ſi ratio habeatur.

1. Eorum, quæ pati meremur propter patratorum criminum expiationem. Meriti ſumus infernum, æternamque pœnam, quam Deus noſtra dimittens ſcelera in temporalem convertit; quæ quidem inſignis eſt gratia, & miſericordia, qua nobiſcum eſt uſus. Facile autem eſt oſtendere ea omnia, quæ hac in vita pati poſſumus, ut divinæ juſtitiæ crudeliter adeo a nobis laceſſitæ ſatisfaciamus, ubi cum illis, quæ meriti ſumus, ſuppliciis conſerantur, modicum aliquid eſſe exiſtimanda. *Modicum.*

2. *Modicum* eſt ratione eorum, quæ pro nobis paſſus eſt Deus, & quæ ipſi pati deberemus, ut illi ſimiles fieremus; quapropter fidelibus ſua ſemper crux eſſet deferenda, atque idem, qui vitæ, noſtræ quoque paſſionis terminus eſſe deberet. Sancti Patres præclaras hujus argumenti protulere ſententias, atque uberrimus hic aperitur eloquentiæ campus, ubi latius diſſeri poteſt de ea ſimilitudine, quam Chriſtianus hac in re cum Dei filio debet habere.

3. *Modicum* etiam eſt, ſi ea gloria, quam præſtolamur, & quam non niſi ferendo mereri poſſumus, reſpiciatur: *Momentaneum, & leve tribulationis noſtræ æternum gloriæ pondus operatur in nobis.* 2. ad Cor. 4. Oſtendendum eſt, hunc uberem meriti, ideoque mox etiam gloriæ, pro nobis fontem eſſe; ac poſſe nos præclare tot occaſionibus uti, quæ ad cœli gloriam promerendam ſuppetunt nobis &c.

III. Tria nobis inſpirare poſſunt confidentiæ ſenſus in afflictionibus noſtris, & totidem ſermonis partes efficere. 1. Deus tribulationum noſtrarum teſtis eſt; 2. auctor, illas quippe nobis immittit, & 3. remunerator.

1. Tamquam teſtis agnoſcit, propter amorem, & ſæpe etiam gloriam ipſius nos pati; cordis noſtri affectiones intuetur; ſcit ea, quæ patimur; eaque in rationariis noſtris deſcribit.

2. Tamquam auctor has nobis tribulationes immittit, eas moderatur, noſtræque aptat virtuti, nos conſolatur, atque per illas ſuum nobis probat amorem.

3. Tamquam remunerator pro levi tribulatione immenſum gloriæ pondus nobis pollicetur, & præparat.

IV. Tribulationes, & adverſa tres varios habent effectus pro triplici eorum, qui patiuntur, diſcrimine quod ſermonis partitionem poteſt efficere.

1. Præcox infernus ſunt peccatoribus, non bene

uten-

utentibus iiſdem: tunc enim inanes, ſterileſque ſunt, neque ea perſolvunt, quæ ab illis divinæ juſtitiæ debentur. Nullum a Deo habent ſolatium, qui tunc punit peccatores non tamquam filios, ut corrigat, ſed tamquam inimicos rebelles, ut in hac etiam vita eos plectat: & quin illi his utantur adminiculis, ut cum Deo redeant in gratiam, abutuntur illis, ut recentibus ſceleribus eum magis irritent. Denique illi non ſecus ac reprobi cum impatientia, rabie, ac furenti deſperatione &c. patiuntur.

2. Præcox purgatorium pœnitentibus, qui hoc pacto commiſſa expiant crimina, modicoque ſumptu divinæ juſtitiæ ſatisfaciunt. Latius oſtendi poterit, hac in vita modicum ſufficere Deo, qui in altera omnia ad noviſſimum uſque quadrantem ſibi diſſolvi poſtulabit.

3. Præcox denique paradiſus juſtis, qui propter Deum patiuntur, & qui divinæ ſeſe voluntati ſubmittunt; propter moralem ſalutis certitudinem, quam illis adſtruunt adverſa; propter internas conſolationes, quibus perfruuntur; atque propter ſuavitatem, & gaudium, quod in ipſius tribulationibus nanciſcuntur. *Superabundo gaudio in omni tribulatione noſtra*, ut olim S. Paulus abjebat 2. ad Cor. 7.

V. Bona quoque ex tribulationibus noſtris manantia ſermonis argumentum, ac partitionem poſſunt efficere.

1. Efficiunt, ut noſtram ſalutem cogitemus, cum alioquin in proſpero rerum curſu, atque inter gaudia raro illi advertamus animum, & cogitatione hac parum moveamur.

2. Nobis ſubſidia præbent ſalutis operandæ, cum per illas peccata expiemus, & pro cœlo merita acquiramus.

3. Denique moralem ſaluti noſtræ certitudinem præbent: hoc enim non extremum eſt, quod in hac vita haberi poſſit, prædeſtinationis indicium. Patent argumenta.

VI. En alia iterum bona, quæ uberem nobis elucubrandæ concionis copiam miniſtrant. 1. validum ſunt adjumentum ad innocentiam tuendam, peccati occaſionem amoventes, atque cor noſtrum a terrenarum rerum amovere avellentes. 2. majori ſunt adhuc adjumento ad innocentiam eamdem reparandam, quoniam acceptari poſſunt in ſpiritu pœnitentiæ.

De malo, qui a plurimis fit, uſu tribulationum.

VII. 1. Qui tribulationibus ſuis non bene utuntur, illas graviores, & non ferendas efficiunt per impatientiam ac triſtitiam, qua ideo conficiuntur.

2. Soli ſine merito, ſine ſolatio patiuntur; cum interim Deus juſtis opem ferat, ut ſuam gerant crucem, atque ſuper hanc gratiæ ſuæ unctionem effundat, quod efficit, ut numquam a ſuis tribulationibus liberari deſiderent.

3. Propter tribulationes ipſas nequiores fiunt, atque magis obdurantur, non ſecus ac illi, quos ſupplicia magis rebelles, atque pertinaces efficiunt; atque inde occaſionem arripiunt, non ſecus ac latro nequam, nomen Domini blaſphemandi.

VIII. Tribulationes certiſſima ſunt, quæ hac in terra haberi poſſint, prædeſtinationis indicia. Pro diviſione aſſumi poſſunt hæc S. Pauli ad Rom. 8. verba: *Quos præſcivit, & prædeſtinavit conformes fieri imaginis filii ſui. Quos prædeſtinavit, hos & vocavit: & quos vocavit, & hos juſtificavit: quos autem juſtificavit, illos & glorificavit.* Primum quod operetur Deus in illis, quos prædeſtinavit, eſt illos ad ſe vocare; hoc autem exequitur per tribulationes, quæ nos ex erroribus noſtris evocant, atque, ut Deo adhæreamus, efficiunt. Alterum eſt, nos juſtificare, & ſanctificare, quod peculiari modo præſtat per tribulationes, quibus mundamur, & quæ plurimum ad noſtram conferunt perfectionem. Tertium eſt, illis gloriam tribuere, quæ eo major erit, quo quiſque in hac vita propter Deum graviores pertulerit tribulationes.

IX. Hæ quoque duæ aſſumi queunt veritatis, quæ ſi bene enucleentur, optimus inde, ac utiliſſimus ſermo poteſt elaborari. 1. Iis omnibus, qui Deo ſervire volunt, vel Apoſtolus ait, qui pie vivere cupiunt, hac in vita perſecutiones, cruces, tribulationes eſſe perferendas. Facile eſt invenire argumenta.

X. 2. Bona, quæ juſti ex his tribulationibus hauriunt.

1. Tribulationibus nos Deus erudit, hoc eſt per illas nobis cœleſtes tradit veritates, atque a nobis fallaces mundi ideas, & ſæculi ſenſus aufert.

2. Tribulationibus nos probat, ac perficit, præſtantiſſimarum virtutum patientiæ, humilitatis, mortificationis occaſionis occaſionem ſuppeditans.

XI. In hæc Evangelii Luc. 24. *Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam.*

Propoſitio prima. Cruces, & tribulationes tutiſſima ſunt ad gloriam via juxta illa Jeſu Chriſti verba: *Beati qui perſecutionem patiuntur, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.* Matth. 5.

Propoſitio altera. Hæc item breviſſima via eſt; hæc enim ratio eſt brevi tempore ingentia merita, & cumulatiſſimam coronam acquirendi; plus enim unica tribulationis meremur die, quam annis integris pacis, & tranquillitatis.

Propoſitio tertia, vel potius tertia veritas. Via eſt communiſſima: hanc quippe poſt Dei ipſius filium ſancti omnes ſecuti ſunt: neque alia eſt a nobis quærenda.

1. Numquam Deus majorem nobis teſtatur amorem XII.
quam cum nos affligi permittit: tunc nobiſcum veluti cum amicis, filiis, & prædeſtinatis agit: tunc nos quoque filio ejus, in quo ille ſibi maxime complacet, magis ſimiles ſumus.

2. Numquam viciſſim majorem ipſi teſtamur amorem Deo, quam propter illum, & per occaſionem illius perferendo. *Abbas de S. Martino, & Auctor ſermonum in omnia Ethica chriſtiana argumenta, ſinguli more ſuo argumentum hoc pertractarunt.*

Vir bonus in adverſis, atque tribulationibus con- XIII.
tentus eſt: 1. illum fulcit fides, ei Deum patientem & morientem proponens. 2. Spes illum in tribulationibus conſolatur, illi æternam proponens felicitatem, quam per illas acquirit. 3. Illum animat charitas: cum enim aliquis amatur, libenter pro illius gloria, vel utilitate ſuffertur. *P. Nepveu tom. 4. conſiderationum.*

De eadem chriſtiana patientia. XIV.

Primo quod ad præſens tempus, & hanc attinet vitam, quamplurimum ea lenit mala, quæ patimur.

Secundo quod ad alteram ſpectat, efficit, ut æternam felicitatem mereamur.

Si cum puriſſimis fidei luminibus vitæ hujus ad- XV.
verſa conſideramus, ea cognoſcemus.

1. Præſentiſſima contra peccatum amuleta.

2. Certiſſima virtutis noſtræ experimenta, ſine quibus ſuſpicione illa vacare non debet.

3. Certum remunerationis, quam ſperamus, pignus.

Duæ ſunt virtutes, quas mundus fere ignorat, humilitas, & pœnitentia, ſed tribulatio efficit, ut mor- XVI.
tales utramque illam tamquam neceſſaria ad ſalutem aſſequendam adminicula exerceant.

1. Tribulatio illos in ſeſe humiliandi neceſſitate conſtituit; quod palam docet experientia.

2. Tribulatio illis & occaſionem præbet, & modum pœnitentiam agendi.

1. Tribulatio nos a noſtris erroribus evocat, & in XVII.
quadam neceſſitate conſtituit redeundi ad Deum, nobis illius lædendi auferens modum.

2. Modum nobis tradit iræ ejuſdem leniendæ, & mulcendæ juſtitiæ, ex corpore, animoque noſtro victimam faciens.

1. Fidelis calamitates, & adverſa, quæ ſibi acci- XVIII.
dunt, reſpicere debet tamquam crucem a Deo ſibi immiſſam, ac putare, tunc a Dei filio in crucis ſuæ partem vocari.

2. Cum fidelis patienter crucem hanc gerit, vere crucem J. C. gerit: *Qui vult venire poſt me, tollat crucem ſuam.*

1. Tribulatio plurimum valet, ut in futurum tem- XIX.
pus convertamur ad Deum.

2. Tribulatio plurimum valet, ut pro præterito ſatisfaciamus Deo. *P. Chem. 2. tom. ſerm.*

Nihil nobis majus afferre ſolatium poteſt, quam XX.
quod de tribulationibus fides, & evangelium nos docet.

2. Nihil Deo majorem afferre gloriam poteſt, quam Chriſtiani patientis fides, & ſpes. *Idem ſerm. ult.*

Viro bono tribulationes graves, ac intolerabiles vi- XXI.
deri non debent.

1. Quia Deus cum illo eſt: *Cum ipſo ſum in tribulatione.* Pſ. 90.

2. Neque nimis diuturnæ debent videri; Deus enim illinc eum quam primum eripiet. *Eripiam eum.*

3. Multo minus turpes illas cenſere debet; Deus enim illas in ejus gloriam convertet: *Et glorificabo eum.*

Tres hæ propoſitiones continent, quidquid hoc in XXII.
argumento dici poteſt.

1. Tribulationes nemini timendæ ſunt, quacumque ex parte ingruant.

2. Neque ſolum timendæ non ſunt, verum etiam amandæ, & cupiendæ.

3. Alacriter recipiendæ ſunt, atque in lætitiæ, ac triumphi argumentum vertendæ. *P. Delingendes ſerm. pro Dom. Palm.*

Tribulationes 1. patienter ferendæ ſunt: 2. fortiter XXIII.
ſuſtinendæ: 3. alacriter ſubeundæ. *De Fromentieres in Quadrag. tom. 1.*

PARAGRAPHUS ALTER.

Fontes, auctoreſque, unde hauriri poteſt copia ad propoſitas concionum ſtructuras exornandas.

Sancti Patres.

S. AUguſtinus *lib.* 1. *de Civ. Dei cap.* 8. *&* 9. docet, Deum per tribulationes invitare peccatores ad pœnitentiam, non ſecus ac juſtos per patientiam erudit.

Idem *in Pſ.* 8. *verſ.* 5. tribulationes præſentiſſimum vocat pharmacum, quo Deus animarum vulneribus medetur, & latius hanc eamdem ſententiam proſequitur in ſerm. 18. *de verbis Domini* & in Pſ. 98. v. 1. In expoſitione Pſ. 21. tribulationem comparat fornaci, ubi Deus juſtos purificat, ac velut aurum probat. *In Pſ.* 45. docet, ad Deum in tribulatione confugiendum eſſe; *& in Pſ.* 90. numquam cœleſtia deſperanda eſſe ſubſidia, quæcumque adverſitas ingruat. *In Pſ.* 49. oſtendit, quot tribulationum genera in hac vita perferenda ſint. *In Pſ.* 85. *&* 137. vitam Chriſtiani jugem eſſe probat tribulationem; *& in Pſ.* 144. hæc explicans verba: *Per ſingulos dies benedicam te*, oſtendit, omnibus in adverſis, quibus jactamur, Dominum eſſe benedicendum.

Idem *de agone chriſtiano* probat, tribulationes prodeſſe ad juſtorum virtutem perficiendam, eaſque hilari, & alacri animo ſubeundas eſſe. In ſermone 2. *de Litaniis* oſtendit, afflictionem utilem eſſe, ac exoptandam. In ſermone *de preſſuris hujus mundi* eos vituperat, qui conqueruntur, eo quod juſti magis, quam impii tribulationibus urgeantur. In ſerm. 9. *de verbis Domini* oſtendit id, quod nos pati jubet Deus ad cœli gloriam promerendam, minus eſſe, quam quod mundi amatores pro fluxa, fragilique voluptate patiuntur.

Idem *l.* 50. *Homil. Homil.* 8. argumentis illam Scripturæ probat ſententiam: *quia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei*. Act. 14. Et in 46. oſtendit tribulationibus & juſtos probari, & corrigi peccatores. In Epiſtola centeſima decima prima novæ editionis Victorianum conſolatur per ea, quæ in Bibliis fortiſſima inveniuntur. Et in Epiſtola ad Probam illi ſalutares tribulationum effectus recenſet.

Alibi etiam paſſim de tribulationibus loquitur, veluti ſerm. 3. *de tempore*, & in lib. *de Patientia* &c.

S. Hieronymus *ad Marcellam* matronam hanc hortatur, ut patienter ſibi a Deo immiſſas perferat tribulationes. In lib. 1. in 1. Jeremiæ caput oſtendit Deum uti miſericordia erga peccatores, cum illos in hoc mundo adverſitatibus punit. In c. 9. Prophetæ Danielis hæc verba interpretatus: *ſtillavit ſuper nos maledictio*, oſtendit, Deum nequaquam juxta iræ, & juſtitiæ ſuæ apicem in peccatores animadvertere, ubi illos temporalibus punit ſuppliciis.

S. Greg. lib. 3. Moral. c. 5. loquitur de magnis Dei conſiliis, ubi juſtos affligit, & cap. 7. docet tribulationes divina eſſe erga homines munera; lib. 13. eorumdem moralium oſtendit non deeſſe, qui ſub flagellis Dei magis obdurantur. In lib. 23. docet, rationem, propter quam permittit Deus, ut juſti hoc in mundo affligantur, hanc eſſe, ne huic hæreant mundo. In lib. 14. docet, vitæ hujus tempus, tempus eſſe afflictionis, alterius autem vitæ tempus eſſe lætitiæ.

S. Chryſoſtomus de hoc loquitur argumento in 9. & 10. primis Homiliis ad populum Antiochenum; in Homilia 40. in Geneſim, & in Homilia 63. in Homil. 5. de *patientia Jobi*; in Homilia 9. in c. 5. Epiſtolæ ad Romanos; in Homil. 54. in S. Matth. in Homil. 16. in Acta Apoſtolorum; in Homil. 5. in c. 2. Epiſt. 2. ad Corinth. in Homil. 26. in eamdem Epiſt. in Hom. 8. in Epiſt. ad Epheſios; in Hom. 33. in Epiſt. ad Hebræos, alibique paſſim: & jure affirmare poſſumus, illum hoc in argumento potiſſimum excelluiſſe.

S. Cyprianus multa, eaque egregia hujus habet argumenti in libro de patientia, in exhortatione ad Martyres, & in tractatu de mortalitate.

Tertullianus quoque librum edidit de patientia, ubi mira narrat de S. Job.

Origenes *Hom.* 9. *in cap.* 13. *Jeremiæ*.

S. Baſilius *Hom.* 9. *in Pſ.* 33.

S. Bernardus *Serm.* 43. *in Cant.* hæc explicans verba: *faſciculus myrrhæ dilectus meus*, docet, illis, qui vere Deum amant, tribulationes omnes, quas propter nominis ejuſdem gloriam patiuntur, faciles fieri, atque ſuaves.

Cum nullus ferme ex Sanctis Patribus extiterit, qui de hoc argumento verba non fecerit, integris opus eſſet voluminibus, ſi ea, quæ ab illis dicuntur, eſſent memoranda.

Aſcetici aliique.

Granatenſis in duce peccatorum cap. 21.

Recupitus *Tract. de ſignis prædeſtinationis, & reprobationis*.

P. S. Jure in libro de cognitione, & amore Domini noſtri.

P. Cauſſinus in aula ſancta lib. 3. artic. 3. puncto 3.

Lancicius in Opuſculo 9.

Moralis Chriſtiana *in Pater* lib. 19. artic. 3. puncto 3.

Moralis Jeſu Chriſti a P. Dozennes conſcripta, de *Patientia*.

P. *du Sault* in libro de confidentia in Deum paſſim de tribulationibus agit.

P. Croiſet in conſiderationibus tom. 1. loquitur de adverſitatibus, ac tribulationibus, quas viri boni in quolibet ſtatuum genere debent præſtolari.

Drexellius *in Gymnaſio patientiæ*. Idem in *Roſis*.

Dandinus in Ethicis Sacris *l.* 36. *de Proſperis, & adverſis* plura habet hujus argumenti capita.

P. Novet in meditationibus de vita paſſibili Salvatoris.

P. Nepveu in libro, qui inſcribitur: Spiritus Jeſu Chriſti tract. 6.

Idem in chriſtianis conſiderationibus tom. 1. 2. 4.

Hi ſunt, qui ſatis ſuperque copiæ concionatori ſuppeditare poſſunt: ſuperſunt enim tot alii, quos referre non longum eſſet, ſed impoſſibile.

Concionatores.

Molinier myſterium crucis ſermone 7.

P. Delingendes ſermone pro Dom. Palmarum, ubi docet, quam glorioſum ſit pro Deo pati.

Matthias Faber ſerm. 5. de S. Jacobi feſtivitate, ubi omnes explodit excuſationes, quæ afferuntur ab hominibus, ne filii Dei calicem hauriant.

P. Reina ſerm. 1. Quadrageſimæ *num.* 20. ſerm. 10. *num.* 22. & in ſecunda Paſchatis feria.

Araſius Concionator Italum integrum elucubratus eſt Adventum de tribulationibus; qui etiam in Latii linguam verſus eſt.

P. de la Colombiere tom. 4. ſermonum, unum habet de adverſis, & eſt 76. Idem in conſiderationibus de eodem loquitur argumento.

P. Cheminais duos edidit hujus argumenti ſermones, alterum de bonis, quæ nobis tribulationes procurant; qualia ſunt nos pro futuro tempore convertere, ac Deo ſatisfacere pro præterito; alterum vero de chriſtiana patientia.

Auctor ſerm. chriſtianorum, ſerm. pro tertia Dom. poſt Paſcha de tribulationum agit utilitate.

Flechier tom. 2. oſtendit, nos tribulationibus erudiri, & probari.

Fromentieres Arienſis Epiſcopus ſerm. habet hujus argumenti.

Abbas de S. Martino.

De la Volpilliere.

P. la Peſſe tom. 4. ſermonum duos deinceps edidit hujus argumenti.

P. Texier in Adventu oſtendit impium in ſuis adverſitatibus infelicem.

In dictionario morali duo ſunt hujus argumenti ſermones, & alius ejuſdem auctoris in ſermonibus moralibus.

Auctor ſermonum in omnia Ethicæ chriſtianæ argumenta duos habet in Dominicali, alterum pro ſecunda Adv. Dominica, alterum pro Dominica Palmarum.

Qui collectanea ediderunt.

Granatenſis in locis communibus.

Summa Prædicantium; verbo *Tribulatio*.

Buſæus in Panario V. *Impatientia*.

Idem in Viridario V. *Patientia*.

Labatha in *Theſauro*.

Peraldus.

Lanúza in pluribus Homiliis.

Didacus de la Vega *cap.* 7. *de virt. & vitiis*.

Seneca lib. 9. Epiſtolarum ad Lucilium Epiſt. 67. & 68. optimas habet ſententias de patientia in adverſis, quibus uti chriſtianus concionator non debet refugere.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, & applicationes Scripturarum huic argumento.

CUm ipſo ſum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum. Pſ. 90.

Multæ tribulationes Juſtorum. Pſ. 33.

Juxta eſt Dominus iis, qui tribulato ſunt corde. Pſ. 33.

Sola vexatio dabit intellectum auditui. Iſai. 28.

Percuſſiſti eos, & non doluerunt; attriviſti eos, & renuerunt accipere diſciplinam: induraverunt facies ſuas ſupra petram, & noluerunt reverti. Jerem. 5.

Fruſtra percuſſi filios veſtros, diſciplinam non receperunt. Idem, cap. 2.

Caſtigaſti me, & eruditus ſum. Idem, 32.

De excelſo miſit ignem in oſſibus meis, & erudivit me. Thren. 1.

Propter hoc ſepiam viam tuam ſpinis. Oſe. 2.

Erudire Jeruſalem (afflictionibus) *ne forte recedat anima mea abs te, ne forte ponam te deſertam, terram inhabitabilem.* Jerem. 6.

Corripe me Domine: verumtamen in judicio, & non in furore tuo; ne forte ad nihilum redigas me. Idem, cap. 20.

In paucis vexati, in multis bene diſponentur, quoniam Deus tentavit eos, & invenit illos dignos ſe. Sapient. 3.

In tribulatione ſua mane conſurgent ad me, venite, & revertamur ad Dominum. Oſeæ 6.

Cum occideret eos, quærebant eum, & revertebantur, & diluculo veniebant ad eum. Pſalm. 77.

Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine. Pſalm. 82.

Peccavi, & vere deliqui, & ut eram dignus, non recepi. Job 33.

Quia acceptus eras Deo, neceſſe fuit ut tentatio probaret te. Tob. 12.

Quem diligit Dominus, corripit, & quaſi pater in filio complaceat ſibi. Proverb. 3.

Tentati ſunt patres noſtri, ut probarentur, ſi vere colerent Deum ſuum. Judith. cap. 8.

Vaſa figuli probat fornax, & homines juſtos tentatio tribulationis. Eccl. 27.

Si impius fuero, væ mihi eſt, & ſi juſtus, non levabo caput, ſaturatus afflictione & miſeria. Job 10.

Memores eſſe debent, quomodo pater noſter Abraham tentatus eſt, & per multas tribulationes probatus, Dei amicus effectus eſt. Judith 8.

Sic Iſaac, ſic Jacobus, ſic Moyſes, & omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes tranſierunt fideles. Judith Ibid.

Et nos ergo non ulciſcamur pro his, quæ patimur; ſed reputantes peccatis noſtris minora eſſe flagella Domini, quibus ſervi corripimur, ad emendationem, & non ad perditionem noſtram eveniſſe credamus. Ibidem, cap. 8.

Obſecro eos, qui hunc librum lecturi ſunt, ne abhorreſcant propter adverſos caſus; ſed reputent ea, quæ acciderunt, non ad interitum, ſed ad correptionem eſſe generis noſtri. 2. Machab. cap. 6.

Ipſe caſtigavit nos propter iniquitates noſtras, & ipſe ſalvabit nos propter miſericordiam ſuam. Tob. 13.

Beati eſtis cum maledixerint vobis, & perſecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adverſum vos, mentientes propter me. Matth. 5.

Qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus. Idem, ca. 20.

Beati, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Idem, cap. 5.

Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam? Luc. 23.

Nos quidem juſte, nam digna factis recipimus; hic vero nihil mali geſſit. Idem, cap. 23.

Rabbi, quid peccavit hic, aut parentes ejus, ut cæcus naſceretur? Reſpondit Jeſus, neque hic peccavit, neque parentes ejus: ſed ut manifeſtentur opera Dei in illo. Joan. 9.

Non eſt ſervus major domino ſuo: ſi me perſecuti ſunt, & vos perſequentur. Idem. cap. 15.

Si mundus vos odit, ſcitote, quia me priorem vobis odio habuit. Idem, ibid.

In mundo preſſuram habebitis; ſed confidite, ego vici mundum. Idem, cap. 16.

Amen, amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos; mundus autem gaudebit, vos autem contriſtabimini; ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium. Idem, ibid.

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Act. 14.

Ibant gaudentes a conſpectu Concilii, quoniam digni habiti ſunt pro nomine Jeſu contumeliam pati. Idem, cap. 5.

Tribulatio patientiam operatur, patiencia autem probationem, probatio vero ſpem. Ad Rom. 5.

Exiſtimo, quod non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Ibid. cap. 8.

Sicut abundant paſſiones Chriſti in nobis; ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra, ut ſpes noſtra firma ſit pro vobis; ſcientes quod ſicut ſocii paſſionum eſtis, ſic eritis & conſolationis, 2. ad Cor. 1.

In omnibus tribulationem patimur, ſed non anguſtiamur; aporiamur, ſed non deſtituimur; dejicimur, ſed perimus. Ibid. cap. 4.

In omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei miniſtros; in multa patientia, in tribulationibus, in anguſtiis, in plagis, in carceribus, in laboribus, in vigiliis. 2. ad Cor. 6.

Id quod in præſenti eſt momentaneum & leve tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis; non contemplantibus nobis quæ videntur, ſed quæ non videntur. Ibidem, cap. 4.

Repletus ſum conſolatione, ſuperabundo gaudio in omni tribulatione noſtra. Ibid. cap. 7.

Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Chriſti. Ibid. cap. 12.

A Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. 1. ad Cor. c. 4.

Benedictus Deus, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra. 2. ad Cor. cap. 1.

Abſit mihi gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti. Ad Galat. 6.

Nemo moveatur in tribulationibus iſtis; ipſi enim ſcitis quod in hoc poſiti ſumus. 1. ad Theſſ. cap. 3.

Donatum eſt vobis pro Chriſto, non ſolum ut in eum credatis, ſed ut & pro illo patiamini. Ad Philippenſ. 1.

Omnes qui pie volunt vivere in Chriſto Jeſu, perſecutionem patientur. 2. ad Timoth. 3.

Recogitate eum, qui talem ſuſtinuit a peccatoribus adverſum ſemetipſum contradictionem. Ad Hebr. 12.

Beatus homo, qui ſuffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe. Jacob. 1.

Omne gaudium exiſtimate, fratres, cum in tentationes varias incideritis, ſcientes quod probatio veſtræ fidei patientiam operatur. Ibid.

Quem diligit Dominus, caſtigat; flagellat autem omnem filium, quem recipit. Ad Hebr. 12.

Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut ſequamini veſtigia ejus. 1. Petri 2.

Hæc eſt gratia Dei, ſi propter Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias, patiens injuſte. Ibid.

Deus omnis gratiæ modicum paſſos ipſe perficiet, confirmabit, ſolidabitque. Idem, cap. 5.

Communicantes Chriſti paſſionibus gaudete, ut & in revelatione ejus gaudeatis exultantes. Idem, cap. 4.

Si exprobramini in nomine Chriſti, beati eritis: quoniam quod eſt honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui eſt ejus ſpiritus, ſuper vos requieſcit. Idem, ibid.

Nemo veſtrum patiatur ut homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor; ſi autem ut Chriſtianus, non erubeſcat, glorificet autem Deum in iſto nomine. Idem, ibid.

Modicum non oportet contriſtari, in variis tentationibus, ut probatio veſtræ fidei multo pretioſior auro, quod per ignem probatur, inveniatur in laudem, & gloriam, & honorem, in revelatione Jeſu Chriſti. 1. Petri, cap. 1.

Ego quos amo, arguo & caſtigo. Apoc. 3.

Exempla ex veteri, novoque teſtamento deſumpta.

Exemplum Job.

PRæſtantiſſimum patientiæ exemplum eſt Sanctus vir Job, quem omnes ſatis norunt, quin ſingillatim oporteat recenſere, quibus malis, permittente Deo, illius patientiæ periculum fecerit Sathanas, & quomodo ille benedixerit Deo in triſti loco, ad quem fuerat redactus, quin tot malorum pondere frangeretur.

Tobias.

Sanctus vir Tobias in Scripturis celebratur, ubi legimus permiſiſſe Deum caſum, quo ſenex ille oculis captus fuit, ut poſteris tamquam patientiæ proponeretur exemplum, quemadmodum ante ipſum Job præpoſitus fuerat. *Lib. Tobiæ cap.* 2.

Mater Machabæorum.

Machabæorum quoque mater aliud eſt inſigne conſtantiæ, & patientiæ exemplum in morte ſeptem filiorum, qui ipſa inſpectante ad mortem rapti, inauditiſque ſuppliciis affecti fuere. *Lib.* 2. *Mach. cap.* 7.

Eleazari patientia.

Eleazar quoque generoſam præ ſe tulit patientiam in mortis contemptu, atque in ſeveriſſimis ſuppliciis, quibus nonageſimum natus annum mortuus fuit. *Lib.* 2. *Machab. cap.* 6.

Manaſſes.

Manaſſes ob impietates ſuas percuſſus, & Babylonem in captivitatem abductus, cum ad Deum confugiſſet in tot malis, quibus obrutus erat, cumque ſincere ad Deum fuiſſet converſus, voti damnatus fuit, regnoque redditus, ubi veri Dei cultum, quem ipſe deleverat, reparavit. *Lib.* 2. *Paralip. cap.* 33.

Fratres Joſeph ſcelus ſuum in tri-

Fratres Joſeph in Ægypto detenti, ac cæli ultionem experti recordati ſunt ſceleris, quod patraverant,

bulatione confeſſi ſunt.

vendentes fratrem ſuum in Ægypto, atque agnoverunt manum Dei, quæ illos perſequebatur. Merito, exclamarunt, hæc patimur, quippe contra fratrem noſtrum peccavimus; &c. *Geneſ. cap. 42.*

Impius Achab a Deo punitus fuit, neque ignorare potuit, propter peccata ſua in ipſum tot mala irruere; verum quin ſe reciperet, in impietate ſua perſeveravit. *2. Paralip. cap. 28.*

Superbus Antiochus a Deo percuſſus fuit, & percutientis manum agnovit. Seſe humiliavit, ac malum quod fecerat, ſe reparaturum, veri Dei legem ſe amplexurum, ejuſque magnalia ubicumque ſe enarraturum ſpopondit; ſed hoc intuitu, ut præſenti, quo afflictabatur, morbo liberaretur: at Deus, quem cordis penitiores receſſus non latent, preces illius repulit, neque cum illo uſus eſt miſericordia, quamvis hic ſpecioſiſſima vota nuncuparet. *Lib. 2. Machab. cap. 9.*

Deus ſemper illis opem tulit, qui in tribulationibus ad eum confugerunt.

Videmus in Geneſi Deum tandem remuneratum fuiſſe patientiam Jacob in diuturnis ejus laboribus *Geneſ. cap. 31.* miſertum fuiſſe mœroris, atque doloris *Lia cap. 29.* necnon ploratus, gemituſque Agar audiviſſe, In Exodo dicit Deus ſe oculos aperuiſſe, ut populi ſui tribulationem, & ærumnam intueretur, ſe audiiſſe clamores, & querimoniam eorum propter duritiam, qua Pharao in illos ſæviebat; nec deſunt ſexcenta id genus in Scripturis exempla.

Patientia David.

Magnum quoque patientiæ præbuit exemplum David in perſecutionibus Saulis, in Abſalonis rebellione, & in iis, quæ adverſa contigerunt illi in patrati adulterii, ac cædis pœnam. Semper divinis fuit ſubmiſſus imperiis, & præſto, ut hilari, magnoque animo ea ſubire ſupplicia, quæ ſe meritum fuiſſe putabat: *quoniam ego in flagella paratus ſum.* Pſal. 37. Veterum Patriarcharum, & Prophetarum patientia a S. Paulo, immo ab ipſo Dei filio laudibus celebratur.

Quin vel de JESU CHRISTO, vel de ſancta ejuſdem matre loquamur, quæ perfectiſſima ſunt patientiæ exemplaria, de quibus ſingillatim, non ſecus ac de Martyrum omnium patientia verba facere hujus loci non eſt, ecce quid colligi ex novo poteſt teſtamento.

S. Pauli patientia & perſecutiones.

Ipſe Paulus ſuas narrat tribulationes, itinera, labores, perſecutiones, quas propter JESUM CHRISTUM paſſus eſt. Lege ſecundam ad Corinthios Epiſtolam c. 4.

Idem teſtatur, ſe paratum fuiſſe æquo, hilarique animo Jeroſolymæ perferendis ſuppliciis omnibus, quæ ſibi propter JESU CHRISTI fidem intentabantur.

Neque prætermittenda eſt primorum Diſcipulorum poſt obitum JESU CHRISTI patientia, cum ante judices, ac præſides rapiebantur, præclare quippe ſecum agi arbitrabantur, & præ gaudio exultabant, ubi contumeliis, ac ſuppliciis omnibus afficiebantur, eo quod Salvatoris non fuiſſent confeſſi; quemadmodum Apoſtolorum Actis narratur cap. 5.

Quorundam Scripturæ locorum applicationes.

Pulchrū ſpectaculum eſt videre hominem patienter propter Deum pati.

IN illa Exodi verba cap. 3. *Ibo, & videbo viſionem hanc magnam, quare non comburatur rubus.* Magnum ſpectaculum eſt videre hominem adverſa fortuna jactatum, atque tribulationibus, quas Scriptura ignem, & fornacem appellat, obrutum, quin abſumatur, quin ullum ultionis ſenſum concipiat in malorum ſuorum auctores, quin impatientia abripiatur, quin in querimoniam, & murmur erumpat. Immo ex Ethnici cujuſdam ſententia hoc ſpectaculum eſt Dei ipſius oculis dignum, *ſpectaculum Deo dignum homo fortis cum fortuna compoſitus*, inquit Seneca, patienter omnes contumelias, omneſque injurias ſuſtinens; *ibo, & videbo viſionem hanc magnam.* Ita nonnulli interpretes locum hunc applicant.

Gaudium oritur ex mœrore.

Fons parvus crevit in fluvium magnum, & in Solem converſus eſt. Hoc eſt ſomnium Mardochæi. Sol ex aqua egreditur, videlicet ex mœrore lætitia, & ex humiliatione gloria, quæ per hæc ſymbola exhibentur. *Eſth. cap. 19. Hæc eſt applicatio Cornelii a Lapide.*

In tribulatione dilataſti mihi. Pſalm. 4. Tribulatio cor arctat, & lætitia illum dilatat; ſed qui in tribulatione lætantur, triſtitiam in gaudium immutant, & tribulatio cor illius non in arctum cogit, ſed dilatat. *Bellarminus in hunc locum.*

Tribulationes propter Deum ſunt ſuaves.

Inundationem maris quaſi lac ſugent. Deuter. 33. Maris inundatio ſignificat ærumnarum, atque tribulationum copiam, quæ dulces videntur; & cum voluptate exſuguntur. Hic ſenſus eſt allegoricus, qui hiſce verbis appingitur.

Dominus præcepit ei, ut malediceret David. 2. Reg. cap. 16. Imitari oportet S. Regem David, qui a Semei conviciis laceſſitus, ſe hanc pœnam meritum fuiſſe putabat; ideoque patienter ferebat injurias, quibus inſolenter ab illo proſcindebatur. *Hæc eſt S. Gregorii ſententia l. 31. moral.*

Dominici calicis participes fieri debemus.

Poteſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum? Matth. 20. Liquet, Salvatorem calicis nomine mortem, & paſſionem ſuam intellexiſſe; & Sancti Patres addunt, prædeſtinatos omnes participes eſſe debere calicis hujus, qui ſingulorum viribus, & captui aptatur, tanquam major, minorve menſura pro ſingulorum modulo; ſed qui ab omnibus eſt ebibendus.

Deus per tribulationes nos mundat.

Purgabit aream ſuam. Luc. 13. Cum fruges cribrantur, bonum triticum remanet, vel proprio pondere in terram decidit ad pedes cribrantis; paleas vero ventus aufert, atque diſpergit. Hoc accidit in tribulatione, qua Deus juſtos purificat: perſecutionum ventus illos, quibus ſolida virtus deeſt, tollit, cum interim Sancti perſiſtant, atque humilientur dumtaxat ſub illis, qui eos opprimunt, & perſequuntur. *Stella in hæc verba Evangelii.*

Tribulatio patientiam operatur, Ad Rom. 5. Per hæc verba S. Paulus innuit, patientiam eſſe tanquam agrum fertilem, quem tribulatio colit, & arat, inde uberem meritorum meſſem relatura. Hæc explicatio eſt Cornelii a Lapide illam acceptam referentis Hugoni Cardinali.

Patientiæ pretium coram Deo.

Ut probatio veſtræ fidei multo pretioſior auro &c. 1. Petr. cap. 1. Merito Sanctorum patientia metallorum omnium principi comparatur: cum enim homines nihil majori habeant in pretio, quam aurum, ita nihil quoque eſt, quod Deus pluris faciat, quam in laboribus, ærumniſque patientiam. *Beda in hunc locum Epiſtolæ S. Petri.*

Perſeverantia in cruce.

Deſcendat nunc de cruce, & credimus ei. Matth. 27. Si nemo ſalvabitur, niſi qui in finem uſque perſeverabit, quinam Dei filius Salvator & diceretur, & eſſet, niſi patienter in cruce perſeveraſſet? *S. Bonaventura, ſerm. 2. Domin. infra Octav. Nativ.*

Cum audiſſet Joannes in vinculis. Matth. 11. Angelus, qui S. Joannis Baptiſtæ nativitatem nuntiavit, prædixerat jam hunc magnum coram Deo futurum; qui nihilominus hodie inter compedes, atque in carceris ſqualore videtur, cum interim ſceleſtiſſimus Herodes in deliciis verſatur. Verum ille coram Deo vere magnus eſt, Sanctus Chryſoſtomus inquit *Homil. 8. in Matth.* qui pro amore illius, ejuſque nominis confeſſione magnos labores, magnaſque patitur perſecutiones; qui ſane cumulus fuit magnitudinis Dominici Præcurſoris.

Crux brevior eſt ad cælum via.

Memento mei, cum veneris in regnum tuum. Hæc illa ſunt verba, quæ bonus latro protulit in cruce, dum ab illa una cum Dei filio moriturus pendebat. Ille ad idem regnum, ad quod Salvator, breviſſima pervenit via: *vis noſſe quam compendioſa via?* S. Bernardus *ſermone in Ramos Palmarum;* interrogat. *eadem die meruit cum Domino eſſe in paradiſo;* eaque plurimorum Patrum ſententia eſt, crucem breviſſimam eſſe in cœlum viam.

Beati, qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Matth. 5. Nonnulli animadvertunt interpretes, in reliquis Beatitudinibus, de quibus in primo ſermone loquitur filius Dei, promiſſionem remunerationis futurum duntaxat tempus reſpicere, illis vero, qui propter juſtitiam patiuntur, regni cœleſtis promiſſionem eſſe pro præſenti. Regnum hoc illorum eſt, & ex hoc tempore jam ſpectat ad illos: *ipſorum eſt regnum cœlorum.*

Tribulatio erudit, & mentem illuſtrat.

Caſtigaſti me, & eruditus ſum. Jerem. 3. Ubi me percuſſiſti, Domine, lumini oculos aperui; dum proſpero rerum curſu lætabar, alterius vitæ bona, Sanctorum felicitas, ac virtutis beatitudo me parum afficiebant: ſed poſtquam ſenſus mei per tribulationes errorem agnovere, fides in corde meo revixit, & virtus mihi amabilis viſa eſt. Toties audieram te dominorum omnium optimum, æquiſſimum, ac liberaliſſimum eſſe; at linguam hanc ignorabam, cum mundi illecebris decipiebar: ſed poſtquam illum perfidum, ingratumque ſenſi, intelligo jugum tuum ſolida ſuavitate eſſe refertum: hoc unum mihi ſubeundum eſſe; ac doleo; & unice doleo, eo quod te non antea cognoverim: *Caſtigaſti me, & eruditus ſum.* Infelices, miſeroſque putabam eos, quos mundus deſpicit, & horret: ſed tuo illuſtratus lumine, detexi theſaurum in tribulationibus latentem; & video me a te, non tanquam a judice ſevero, ſed veluti ab amantiſſimo patre caſtigari.

Tribulationes efficiunt, ut hæreamus Deo.

Prope eſt Dominus iis, qui tribulato ſunt corde. Pſal. 33. Quantum adverſa nos a terrenis rebus debent

avellere; tantum illa nos Deo conjungere debent; nam eo tempore, quo amici noſtri nos deſerunt, *Prope eſt Dominus iis, qui tribulato ſunt corde;* immo cum illis in eadem tribulatione invenitur, *cum ipſo ſum in tribulatione* Pſalm. 90. Eo tempore, quo ſexcenta improbitatis ſuæ mortales nobis præbent argumenta, Deus bonitatis ſuæ ſexcenta itidem præſtat; cum eorum injuſtitia noſtris nos exuit bonis, ille nos replet ſuis; cum mundus veluti figura, nihil ſolidum habens, evaneſcit. Dominus nobis proponit regnum cælorum tanquam mercedem illis deſtinatam, qui perſecutionem propter juſtitiam patiuntur, Si hæc ſolide cogitaremus, mala, adverſitates, tribulationes nos nequaquam proſternerent, affligerentque, atque amori fovendo, noſtræque erga Deum pietati roborandæ inſervirent.

Tribulationibus nos docet Deus ea, quæ diligimus, eſſe amore noſtro indigna.

Bonum mihi, quia humiliaſti me. Pſalm. 118. Fateor equidem, Domine, hac me calamitate eguiſſe, ut cordis mei idololatriam, & inordinatum hunc rerum creatarum amorem, quo a te ſejungebar, corrigerem. Daniel Babyloniorum idololatriam cupiens evertere, proſtravit idolum, quod adorabant; cumque illud confregiſſet, dixit illis: *ecce quem colebatis;* videte utrum thura vera mereatur. Prædominans uniuſcujuſque affectus in ſingulorum cordibus idolum eſt; ideoque Deus zelotes tribulationibus ſecreta hæc humani cordis idola confringit, cordibus dominaturus. Mulieri huic, cujus decor per ætatem, vel morbos defloruit, inquit; ecce ſpecies illa, quam tanto habebas in pretio. Superbo hypocritæ; rubore, & confuſione ſuffuſo: ecce illa probitatis exiſtimatio, quam tot artibus tibi comparare, ac tueri ſtudueras, *bonum quia humiliaſti me;* operæ pretium erat, vos a Deo his affligi tentationibus, ut errorem veſtrum intelligeretis, ut voſmet colligeretis, utque, quam injuſta intumeſcendi vobis cauſa foret, agnoſceretis.

Conſolatio pro juſtis patientibus.

Dicite juſto quoniam bene. Iſaiæ 3. Juſti, quos premit tribulatio, vos alloquor; vos, inquam, qui ſub ærumnarum veſtrarum pondere gemitis, qui morientem ducitis vitam, qui iis, quæ maxime neceſſaria ſunt, indigetis, circum quos adhuc verſantur quædam ejus familiæ reliquiæ, quibus egeſtas, & fames, adhuc pepercit, ut vitam morte ipſa ſæviorem ducerent, reſpicitis fortaſſe felices ſæculi, pro quibus tantum terræ hujus bona creata fuiſſe videntur. Conſolamini, veniet tempus, quo aſſerti felices iſti ſorti veſtræ invidebunt. Modo inani felicitatis ſpecie decepti vos contemnunt, deſpiciunt, & ne oculos quidem in vos dignantur conjicere, cum dies Domini veniet, atque omnium oculis aperiet divitias patientiæ, quas hoc in ſtatu adepti fueritis.

Virga tua, & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt: Pſalm. 22. Qua animi ſubmiſſione vel potius alacritate, Chriſtianus, cui de fidei noſtræ inſtitutis perſuaſum eſt, recipit tribulationes? Has accipit tanquam munificæ manus munera, quæ percutiens conſolatur, uti loquitur Propheta, & hæc eſt conſolatio, futurum videlicet, ut aliquando malorum, quæ patitur, uberrimam referat mercedem. Utique; Deus in rationariis deſcribet injuriam hanc, quam patior, irriſionem, quam diſſimulo, dolorem, quem fero; hæc eſt piacularis criminum meorum pœna, hoc cæli pretium. Aliquid ne ulterius requiritur, ut omnes vitæ amaritudines dulcedine perfundantur? Humana ſolatia ad breve temporis intervallum dolorem mitigant; hoc vero ipſum etiam doloris fontem ſuavitate quadam aſpergit; & quamvis aliquem nobis malorum noſtrorum ſenſum relinquat, animam tamen interiori quadam replet lætitia, quæ efficit, ut cum Propheta dicamus, cor meum *in tribulatione dilataſti mihi.* Oppoſitum de illis ſentiendum eſt, qui patiuntur, ut noxiis indulgeant cupiditatibus: quod enim percipere ſolatium poſſunt? Si in Dei gratia eſſent, hæc illis uberem afferret conſolationem inter injurias, quibus ab hominibus afficiuntur; ſi ſecundum mundi ſententiam felices eſſent, eorum deliciæ, ac illecebræ quantumvis fallaces, inaneſque aliquam ſaltem perfunctoriam voluptatem, quæ felicitatis locum apud illos obtinere poſſet, tribuerent; verum cum & Deo ſimul, & hominibus ſint inviſi, graveſque, intus nefariæ conſcientiæ ſtimulis agitati, extra perſecutionibus, quæ illis accidunt, afflicti nequeant obſtinatum cor ſuum ad Deum, ut redeant, invitantem convertere, licet inviti ad fugientis, ingratique mundi bona anhelent, humanis etiam terreniſque conſolationibus vacui; nonne hoc quoddam eſt inferni principium?

Patientiæ meritum in ſuſpicionem adduci non poteſt.

Tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem: Ad Rom. 5. Credere merito poſſumus, Deo acceptiſſimum eſſe chriſtianæ patientiæ meritum; quia vulgo hæc minime iis eſt obnoxia defectibus, qui alias virtutes in ſuſpicionem adducunt: illuſiones, & amor proprius non ita facile illam corrumpunt. Fidelis, qui patitur, quin conqueratur, hic procul dubio non patitur ex vanitate. Fidelis, qui peccata ſua doloribus, angoribuſque delere conatur, næ ille quidem ſe ipſum in malis ſuis minime quærit. Hinc meritum illius purum eſt: atque integerrimum, ac Deo non placere non poteſt.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & ſententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

SI ploras, pie plora, noli cum indignatione, noli cum typo ſuperbiæ, noli repellere flagellum, ſi non vis repelli ab hæreditate. Sanctus Auguſt. in Pſalm. 99.

Cogita medicinalem dolorem, futuram cogitans ſanitatem. Ibid. in Pſalm. 102.

Non te ſine flagello ſperes futurum, niſi forte cogites exhæredari; flagellat omnem filium quem recipit. Itane omnem? ubi te volebas abſcondere? omnem, & nullus exceptus, nullus ſine flagello erit; quid eſt omnem? vis audire quem omnem? etiam unicus ſine peccato, non tamen ſine flagello. Idem in Pſalm. 32.

Unde plangis? quod pateris medicina eſt, non pœna; caſtigatio, non damnatio; nolli repellere flagellum, ſi non vis repelli ab hæreditate. Idem in Pſalm. 99.

Tu ſemper aderas miſericorditer ſæviens, & amariſſimis aſpergens offenſionibus omnes illicitas jucunditates meas. Idem, lib. Conf. 2.

Intelligat homo medicum eſſe Deum, & tribulationem medicamentum eſſe ad ſalutem, non pœnam ad damnationem; ſub medicamento poſitus ureris, ſecaris, clamas; non audit medicus ad voluntatem, ſed audit ad ſanitatem. Idem in Pſalm. 21.

Nullus ſervus Chriſti ſine tribulatione eſt: ſi putas te non habere perſecutiones, nondum cœpiſti eſſe Chriſtianus. Idem in Serm. & in Pſalm. 55.

Gaudeat Chriſtianus in adverſis; quia aut probatur, ſi juſtus eſt, aut ſi peccator eſt, emendatur. Idem, Serm. 20. in Append.

Peccator filius dedignatur flagellari, cum ſine peccato videat unicum flagellatum. Idem, in Pſalm. 88.

Non invenit locum ſapientia, ubi non eſt patientia. Idem, Serm. 4. de verb. Apoſt.

Doctrina viri per patientiam noſcitur, tanto ergo quiſque minus oſtenditur doctus, quanto convincitur minus patiens. S. Gregor. Homil. 35. in Evang.

Si mens forti intentione dirigitur, quidquid in hac vita amarum ſit, dulce æſtimat, omne quod affligit, requiem putat. Idem, in Moral.

In hoc mens juſta ab injuſta diſcernitur, quod juſta omnipotentis Dei laudem inter adverſa confitetur, quod non cum rebus frangitur, quod non cum caſu gloriæ exterioris cadit. Idem, in Ezech.

Ego virtutem patientiæ & ſignis, & miraculis majorem credo. Idem, in Dialog. l. 1.

Sine ferro & flamma Martyres eſſe poſſumus, ſi patientiam in animo veraciter conſervamus. Idem, Ibidem.

Nihil fortius iis, qui ferre omnia parati ſunt. Idem, l. 2. Moral.

Filii Iſrael premuntur a Pharaone, & a Moyſe invitantur, ut utroque modo velint exire, nempe ut dum amor provocat, cruciatus impellat. Idem, lib. 26. Moral. cap. 9.

Ego fidenter dico, quia minus pie vivis, ſi minus perſecutionem pateris. Idem, l. 6. Epiſt. 27.

Quis Sanctorum ſine certamine coronatus eſt? Abel juſtus occiditur, Abraham uxorem periclitatur amittere, quare, & inveniens Sanctos omnes adverſa perpeſſos, ſolus Salomon in deliciis perpetuo fuit, & forſitan ideo corruit; quem enim diligit Dominus, caſtigat. Hieronym.

Fundendo ſanguinem, & patiendo magis quam faciendo contumelias; Dei fundata eſt Eccleſia. Idem Epiſt. 62. adverſ. Joan. Hieroſol.

Triticum non rapit ventus, nec arborem ſolida radice fundata procella ſubvertit, inanes paleæ tempeſtate jactantur, invalidæ arbores turbinis incurſione vertuntur. Cypr. de Simpl. Prælat.

Quantum patientiæ licet, ut Deum habeat debitorem. Tertull. lib. de Patientia, cap. 15.

Abſtulit virtus crucis omnes aculeos mortis, in Dominici capitis patientia obtundens. Idem, de corona, cap. 14.

Nihil corpus ſentit in nervo, cum animus in cœlo eſt. Idem, lib. ad Martyr.

Non licet nobis una die ſine patientia manere. Idem, lib. de patientia.

In inſidiis, & calumniis injuriam non patimur, ſed illi qui faciunt. Chryſoſt. Homil. 68. ad Popul. Antioch.

Quando Deus dat alicui ut mortuus ſuſcitet, minus dat,

dat, quam cum dat bonum patiendi; pro miraculis enim debitor ſum Deo, pro patientia debitorem habeo Chriſtum: O rem admirandam! & donat mihi, & ſuper hoc debet ipſe mihi. Idem, in Epiſtol. ad Philipp.

Vinctum eſſe propter Chriſtum præclarius eſt, quam eſſe Apoſtolum. Si quis amore Dei uritur, novit vim vinculorum, maluerit eſſe vinctus propter Chriſtum, quam habitare cælos. Idem, Homil. 8. in Epiſtol. ad Epheſ.

Si quis mihi daret totum Cœlum, aut Pauli catenam, ego illam præferrem. Idem, ibid.

Etiamſi pati nullam aliam haberet mercedem; hoc ſolum eſt magna merces, & ſufficiens remuneratio, gravia pati propter Deum, qui amatur. Idem, ibid.

Gratia vere maxima, dignum cenſeri propter Chriſtum aliquid pati, & corona vere perfecta, & merces, futura retributione non minor. Idem, Homil. ſuper orat. Annæ.

Magna dignitas & multa, regno conſulatu, univerſiſque major, pro Chriſto ligari. Idem, in illud D. Pauli, obſecro vos ego vinctus in Domino, ubi agit fuſius de vinculis Pauli.

Nihil hac lingua ſanctius, quæ in adverſis Deo gratias agit; certe non inferior eſt lingua Martyrum, utraque pariter coronatur. Idem, Homil. 8. in Epiſt. ad Coloſſ.

Job ille pugil pietatis, Athleta orbis, ſicut adamas quidam omnes impetus ferre potuit. Idem, Homil. 23. in Geneſ.

Philoſophi omnem ſapientiæ oſtentationem de patientia præferunt. Tertull. lib. de patientia.

Job jacebat corpore in ſterquilinio, ſed animo habitabat in cœlo; conſumebatur vermibus, qui ſpiritus ſuperabat immundo. Caſſiod. in Pſalm. 37.

Tempora patiendi non poteſt prævenire felicitas regnandi. S. Leo, de Transfig. Domini.

Feliciter ſunt miſeri, quos conſtat non meruiſſe quæ perferunt. Hildebert. Epiſt. 39.

Vera patientia eſt pati vel agere contra quod libeat, ſed non contra quod liceat. Bernard. lib. 2. de Conſiderat.

Sunt alii mites, ſed quandiu dicitur vel agitur pro eorum arbitrio; ſed quam longe ſunt a patientia apparet, ſi levis oriatur occaſio. Idem, in quodam Sermon.

Quomodo ſtellæ in nocte lucent, in die latent; ſic vera virtus, quæ ſemper in proſperis non apparet, in adverſis eminet. Idem ſuper Cantic.

Sane Chriſtianus quodammodo eſſe deſinit, qui in hoc poſitus ut perferret, nihil perfert. Salvian. contra Gent.

Qui eſt magis patiens, magis eſt ſapiens. S. Thom. libr. de Condit. Principum, capit. 34.

Mirabilis res eſt patientia, quæ tamquam in tranquillo portu animum conſtituit, eumque & ab adverſis ventis, & fluctibus tempeſtatum liberum, reddit. S. Chryſoſtom. Homil. 83. in Joann.

Non eſt verus patiens, qui non pati vult, niſi quantum ſibi viſum fuerit, & a quo ſibi placuerit. Libr. de Imitatione Chriſti, libr. 3. capit. 19.

Crux ſemper parata eſt, & ſemper te expectat, non potes effugere, quocumque cucurreris, quia quocumque ieris, teipſum tecum portas, & ſemper teipſum invenis; converte te ſupra, converte te infra, converte te extra, converte te intra, & omnibus invenies crucem. Idem, lib. 2. cap. 12.

Si pati non vis, recuſas coronari: ſi autem coronari deſideras, certa viriliter, ſubſtine patienter; ſine labore non pervenitur ad regnum. Ibidem.

Parum eſt quod tu pateri in comparatione eorum, qui tam multa paſſi ſunt: oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima. Ibid.

Merito deberes libenter modicum pati pro Chriſto, cum multi majora patiantur pro mundo. Idem, lib. 2. cap. 12.

Crux Chriſti clavis eſt Paradiſi. Chryſoſtom. Homil. in Evang. Luc. de Divite.

Delicatus es miles, ſi vis gaudere cum ſæculo, & poſtea regnare cum Chriſto. S. Hieronym. Epiſt. ad Heliod.

Tolle Martyrum certamina, tuliſti coronas: tolle cruciatus, tuliſti beatitudines. S. Ambroſ. lib. 4. in Luc. c. 4.

Vis deſideriorum facit tolerantiam laborum & dolorum: & nemo, niſi pro eo quod delectat, ſponte ſuſcipit ferre quod cruciat. Auguſt. in lib. de Patientia.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologia penu hoc in argumento depromi queat.

Patientiæ definitio.

DOctores non unam afferunt patientiæ definitionem: alii quidem illius naturam, affectus alii, alii vero neceſſitatem conſiderantes. Virtus eſt, S. Thomas 2. 2. quæſt. 136. inquit, animam roborans contra motus triſtitiæ, quam præſens parit malum, eoſque reprimens, vel moderans; prohibendo, ne iiſdem anima obruatur, vel immodice de illis conqueratur, vel aliquid rationi oppoſitum faciat.

Philoſophi Ethnici, qui hanc nonniſi tanquam moralem virtutem agnovere, aliam afferunt definitionem, quæ paſſim a plurimis admittitur: virtus eſt, inquiunt, quæ efficit, ut non gravate, ac diu ea perferamus, quæ maxime difficilia, ac terribilia ſunt ob cauſam honeſtam, vel ob emanantem inde utilitatem. *Patientia eſt honeſtatis, aut utilitatis cauſa rerum arduarum, aut terribilium voluntaria, & diuturna perpeſſio;* inquit Cicero 1. Rhetoric. 1. Eſſe debet voluntaria, quia nequit alioquin virtus eſſe; quamobrem Princeps Apoſtolorum inquit, nos nequaquam pati debere reorum inſtar, qui licet inviti plectuntur. 2. Ferendum eſt ob honeſtam cauſam, pro patria, pro bono publico, pro fide, pro juſtitia. Additur etiam diuturnitas; etenim perfunctorium pati malum proprie patientiæ virtus eſt.

Patientia fortitudini ſubordinata eſt.

Virtus hæc ſubordinata eſt fortitudini, tanquam ſpecies, vel in ſocietatem ejus conjuncta veluti auxilium juxta S. Thomæ loco citato artic. 4. ſententiam, has rationes deferentis. 1. Quia hominem ſui victorem facit; quamobrem Salomon dixit, patientem hominem forti præferendum eſſe, ac ſuis imperitantem affectibus meliorem eſſe urbium expugnatore. 2. Quia magnæ fortitudinis, & non vulgaris conſtantiæ actus eſt vi cœlum rapere, ut Salvator inquit apud S. Matth. 4. 3. Quia coercet iram, ubi ob illata nobis mala exardeſcat.

Undenā Patientiæ occaſiones proficiſcantur.

Chriſtiana patientia, de qua hic agitur, conſiderari poteſt pro triplici paſſionum, vel laborum genere, qui in vita humana paſſim contingunt. Primæ illæ ſunt tribulationes, quas Deus ad virtutis noſtræ periculum faciendum, vel ad meritum augendum, ac deinde præmium quoque locupletiſſimum præparandum immittit; ſecundæ illæ, quas perſecutionibus ſuis in nos diabolus ſuſcitat, ad animum noſtrum infirmandum, atque murmur, & impatientiam ex nobis extorquendam: tertiæ denique ab hominibus proficiſcuntur, qui ſæpe de Deo optime ſe mereri putant, conſiliis noſtris adverſantes, ſuæque iræ, ac indignationis effectus in nos depromentes.

Quænam mala in mundo pati debeamus.

Patientia tot etiam diſtingui poteſt in ſpecies, quot genera ſunt malorum, quibus obruimur, & quæ patienti, & quo animo a Chriſtiano ferenda ſunt, quacumque ex parte proficiſcantur. Prima eſt in bonis fortunæ, quorum jactura mœrorem nobis adfert; tunc autem pro murmere, & querela in ore noſtro verſari debent illa Sancti Jobi capit. 1. verba: *Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit nomen Domini benedictum.* Altera eſt in malis corpus, ſeu morbis in ſiti, fame, doloribus, & moleſtiſſimis incommodis, propter quæ impatientia abrupiuntur, quibus mediocris eſt virtus. Tertia in exiſtimationis jactura, calumniis, conviciis, quibus impetimur, vel in humiliationibus, quæ accidunt nobis. Quarta in malis animi, mœroribus, triſtitiis, ſolicitudinibus, timoribus, anguſtiis, &c. Quinta denique in malis, quæ iis eveniunt, quos diligimus; in conſanguineorum, amicorumque interitu, atque in eorum adverſis, quibus & nos ipſi dolore conficimur. Omnia iſthæc adverſa patientiæ objectum ſunt; atque illis noſmet præparare debemus, ut patientiæ virtutem acquiramus.

Præcipui actus patientiæ.

Virtutis hujus actus ſunt, 1. Tacere, & ab omni temperare querela in iis tribulationibus, quæ accidunt nobis, & quantumvis moleſtæ, atque inopinatæ eſſe poſſint, hic Davidis mos erat: *Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu feciſti,* Pſalm. 38. 2. Peccatis noſtris acceptum referre, quidquid evenit adverſi, quod fratres Patriarchæ Joſeph fecerunt: *Merito hæc patimur, quia peccavimus in fratrem noſtrum.* Geneſ. 42. 3. Nullam in hujuſmodi occaſionibus excuſationem prætexere, neque in alium detorquere cauſam; cum hæc nobis defertur. 4. Non cupere eo, quod patimur, malo defungi, niſi ubi Domino placuerit; vel ſi petimus, ut calix iſte a nobis tranſeat, hoc facere cum perfecta ſubmiſſione voluntati Dei, juxta JESU CHRISTI in Horto orantis exemplum. 5. In tribulationibus, quaſi de beneficio, ex quo non minima percipere poſſumus commoda, Deo gratias agere; quamobrem Sanctus Hieronymus in cap. 5. Epiſtol. ad Epheſ. inquit, Judæis quoque, atque Gentilibus hoc in more eſſe poſitum, ut pro bonis, quibus cumulantur, Deo, & hominibus gratias agant, ſed Chriſtianorum dumtaxat eſſe, gratias agere ob ea, quæ patiuntur, atque adverſa, quibus affligantur: *Pro calamitatibus, ac miſeriis ſoli Chriſtiani.* 6. Deum orare pro illis, quo nos perſequuntur, vel malorum noſtrorum ſunt cauſa; *orate pro perſequentibus vos.* Matth. 5.

Gradus hujus virtutis.

Cum hæc virtus magis, minuſque perfecta ſit; tres potiſſimus gradus diſtinguuntur, qui efficiunt ut majori, minorive cum perfectione actus illius exerceantur. Pri-

Primus eſt, ea quæ ingruunt, mala æquo animo, non ægre, aut gravate, & ſine querela pati, quæ nos invitos adverſis jactari ſignificet; ita ut ex eo, quo laboramus, malo per injuſtitiam aliquam nolimus emergere. Alter eſt integra, & perfecta Dei voluntati ſubmiſſio in iis omnibus, quæ eo jubente contingunt, ita ut omnia ab illius manu recipiamus. Tertius vero in eo poſitus eſt, quod hæc mala, funeſtos hos, moleſtoſque caſus non æquo ſolum, verum etiam alacri animo perferamus, illos non tanquam mala, ſed potius veluti vera bona conſiderantes: re enim vera talia fiunt per patientiam; hoc illud eſt conſilium, quod S. Petrus Apoſtolus primis tradebat fidelibus, ut inter graviſſimas tribulationes gauderent: *Communicantes Chriſti Paſſionibus gaudete.* 1. Petri cap. 4.

Rationes, propter quas patienter ferre debemus.

Plurimæ quoque ſunt rationes, propter quas pro Deo pati debemus; potiſſimas afferam, quæ pro tot argumentis, atque punctis concionis deſumi poſſunt. Prima eſt gloria, & merces nobis in cœlo præparata: *Beati qui perſecutionem patiuntur, ... quoniam ipſorum eſt regnum cælorum.* Matth. 5. Altera eſt, quia per hoc ſimiles evadimus ipſi Deo, qui patiens eſt, & beneficus erga illos, a quibus laceſſitur: *Orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos, ut ſitis filii patris veſtri, qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos, & malos.* Tertia eſt exemplum JESU CHRISTI, qui, ut loquitur Tertullianus, ſaturari voluit voluptate patientiæ, atrociſſima quælibet tormenta, indigniſſimaſque contumelias perpeſſus. Quarta eſt peccatorum noſtrorum conſideratio, quæ longe graviora merita fuere ſupplicia; quis enim conqueri poteſt de aliquo malo, quantumcumque illud ſit, ubi ſe infernum, æternaſque pœnas meritum fuiſſe cogitet? Quinta, quod patientia noſmet ſanctificamus, & hæc præclara eſt occaſio amorem noſtrum Domino teſtandi, cum alia quælibet argumenta, vel æquivoca ſint, vel ſuſpicione non careant.

Tribulationes ſunt quædam prædeſtinationis præſagia.

SS. Patrum, Doctorumque ſententia eſt, tribulationes, quas Deus nobis immittit, & quas patienter ſuſtinemus, moralem eſſe noſtræ ſalutis arrham, earum omnium, quæ in hac vita haberi poſſunt, dummodo explicita excipiatur revelatio, certiſſimam. Rationes vero, quæ ab illis afferuntur, ſunt: 1. ſimilitudo, quam hoc in ſtatu habemus cum J. C., juxta illa S. Pauli verba: *quos præſcivit, & prædeſtinavit conformes fieri imagines filii ſui.* Ad Rom. 8. At nemo ſimilitudinis hujus melius expreſſa gerit lineamenta, quam qui illum patientem imitatur; quamobrem Tertullianus lib. de Pat. inquit, nos aliquo modo illo coæquari; *Coæquari paſſionibus Chriſti.* 2. Secunda ratio petitur ex divina erga prædeſtinatos providentia; cum enim voluerit Deus, hac potiſſimum via deſtinatam nobis gloriam mereri, hoc argumentari pacto poſſumus: certi ſumus ad propoſitum terminum perventuros, ubi ingreſſi fuerimus viam, quæ illuc adducit, & quam reliqui omnes ingreſſi ſunt, qui eo pervenerunt: ſed via hæc crux eſt, ac tribulatio; quia hanc ipſam Salvator, & poſt illum Sancti omnes ingreſſi ſunt. Tertia eſt, quia tribulationes ſunt quædam veluti conditio, qua propoſita gloriam ſuam Deus nobis pollicitus eſt: *Nemo coronabitur, niſi qui legitime certaverit. Si compatimur, & conglorificemur.* 2. ad Timoth. 2. Igitur quemadmodum niſi conditionem hanc expleverimus, inani conatu ad gloriam anhelamus, ita poſtquam adimplevimus illam, jure ad iſtam contendere poſſumus.

Varia mortalium genera, qui patiuntur.

Quatuor potiſſimum ſunt hominum genera, qui patiuntur; qui tamen non omnes eadem conſtantia patiuntur. Primi plurimum patiuntur, ſed ægre, & inviti, & qui in ipſa paſſione ignaviam magis, quam fortitudinem præſeferunt. Secundi ultro quidem, ſed per imprudentiam, vel pertinaciam, vel malam rationem patiuntur; quod quidem vitium potius eſt, vel defectus virtutis, quam fortitudinis opus. Tertii patiuntur libenter propter bonam cauſam magnos labores cum patientia; & iſti vere & conſtantiam habent, & fortitudinem. Denique non deſunt, qui præſto ſunt graviſſimis, acerbiſſimiſque quibuslibet ærumnis perferendis, & qui nihilominus ubi occaſiones adſunt, parum, vel nihilum patiuntur; ſive ex magnitudine conſtantiæ eorum proveniat, quæ efficit, ut ne ſentiunt quidem illas difficultates, quibus alii obruuntur; ſeu ex gratiarum, & conſolationum copia, quæ eorum adverſis quamdam ſuavitatem adſpergunt; & iſti omnium ſunt ſanctiſſimi, ac feliciſſimi: hic enim habitus eſt virtutis, atque patientiæ longe præſtantior.

S. Auguſtini argumentatio de tribulationibus.

S. Auguſtini argumentatio ſolida eſt, atque ad tribulationes, quibus affligimur, leniendas aptiſſima: Quidquid adverſi in Dei cultu accidit vel pati potero, vel ſecus: *Quod patimur, aut vinci poteſt, aut vinci non poteſt.* Si primum, quo niſu victoriam referam? quam niſi referrem, quanto rubore ſuffunderer? *Si vinci poteſt, facile extinguitur.* Sin alterum, ac ærumnas, quibus obruor, ſuperare nullatenus poſſum, in illis moriar, ſed pretioſa hac morte fluxam, fragilemque vitam mihi auferente, immortalem, & glorioſiorem vitam nanciſcar: *Si vinci non poteſt, vitam non adimit, ſed accelerat.*

Præcipuus fortitudinis actus in hoc ſitus eſt, ut patiaris.

S. Thomas 2. 2. q. 133. art. 3. ac poſt illum Theologi ſentiunt, præcipuum fortitudinis actum eſſe pati; ad id enim majori opus eſt, quam ad agendum conſtantia, atque virtute. Et profecto S. hic Doctor ait, cum agimus, oſtendimus nos nequaquam metuere laborem, ſed noſmet exiſtimare fortiores hoſte, quem aggredimur: cum vero impetum ſuſtinemus, cum reſiſtimus, cum patimur, quin ſuperemur malo, quo obrueremur, niſi generoſam haberemus patientiam, tunc majori cum gloria triumphum reportamus iniqua, ut ita dicam, marte pugnantes; quamobrem teſtatur Apoſtolus, quod patientia præmium refert, atque triumphum meretur.

Nonniſi Providentiæ conſilio in hoc mundo patimur.

Fidei potius articulus eſt, quam theologica veritas, quidquid moleſtum, acerbumque accidit nobis, quacunque ingruat ex parte, Deo permittente contingere, ideoque evenire nihil, quod nolit, & neſcit, idque propter ea, quæ de nobis iniit conſilia, quæ quamvis, ut plurimum nos lateant, æquiſſima tamen ſunt ſemper; licet noſtri periculum dumtaxat fuere, vel virtutem noſtram in lucem proferre vellet, quod cum Job fecit; quamobrem S. Auguſtinus ait; *quidquid in hac vita acciderit, noveris non eſſe niſi de voluntate ipſius, de ordine ipſius, de nutu ipſius.* Hac poſita veritate, quæ Spiritus S. teſtimonio paſſim in Scripturis probatur, duplicem inde conſolationis cauſam, eamque non mediocrem haurire poſſumus. Prior eſt, certum eſſe, Deum ſcire, & exploratas habere tribulationes noſtras, & rationes, propter quas patimur: *Scio tribulationem tuam,* inquit in Apoc. c. 3. Hoc ſæpiſſime ignorant mortales, & quærunt quidem; ſed ſciens Deus melius, quam nos ipſi, qui patimur, ea quæ pro illo patimur, facere non poteſt, quo minus ea meritis noſtris adſcribat. Altera conſolationis ratio eſt ſcire ea, quæ nobis accidunt, Deo jubente evenire, qui probe ſcit ea, quibus indigemus, & quid nobis magis ſalutare futurum ſit; non quod probet malum, & contumelias, quibus afficimur, ſed quod illa ad noſtram utilitatem permittit; itaut ſuperior potius nobis ſpectanda ſit cauſa jubens, atque permittens, quam cauſa proxima, quæ malum infert, & qua utitur, ut æquiſſima, quæ de nobis concepit, conſilia exequatur.

Deus noſtras vires novit, & quouſque patientia noſtra procedere valeat.

Altera veritas, de qua non minus perſuaſum eſſe debet nobis, hæc eſt, noſſe Deum, quid poſſumus, & quibus rebus ferendis pares ſumus. Agnoſcit ille infirmitatem noſtram, mentis noſtræ captum, virium magnitudinem, iiſque crucem, quam humeris noſtris imponit, accommodat. Si nos fortiores videret, graviora imponeret; cumque ſciat quouſque patientia noſtra proferri valeat, ſi nos infirmiores agnoſceret, leviora a nobis exigeret. Quamobrem certi eſſe debemus, illum nequaquam paſſurum nos ultra vires noſtras tentari, ut Apoſtolus inquit, hoc eſt, nos obrui pondere tribulationis, vel doloris adeo gravis, ut illi ferendo pares non ſimus. Ita prout tribulationes creſcunt, atque augentur, confidentia quoque noſtra augeri deberet, nobiſque illa magni neſcio cujus ſanctitate viri oratio uſurpanda; *Domine auge dolorem, ſed auge patientiam.*

Nulla vera, & ſolida virtus eſt, cujus per tribulationes periculum non fecerit Deus.

Satis vulgaris conſideratio eſt, non ideo tamen a nobis minus, quam a S. Patribus, Doctoribuſque, ſerio animadvertenda, tribulationes, adverſa, acerboſque caſus in Scripturis Tentationum nomine appellari. *Tentavit Deus Abraham.* Gen. 22. *Quia acceptus eras Deo, ideo neceſſe fuit, ut tentatio probaret te, &c.* Tob. 12. Quæ loquendi ratio in his locis ſignificat periculum, quod facere voluit Deus virtutis inſignium virorum Abrahæ, Jobi, ac Tobiæ. Hinc autem aſceticæ vitæ magiſtri arguunt, nullam ſolidam fuiſſe virtutem, quæ hoc tentamine probata non fuerit. Etenim præterquam, quod hoc infertur ex eo, quod Abrahæ hac ratione probato dixit Deus Gen. 22. *Nunc cognovi, quia times Deum,* & quod Deo Sathanas dixit illum follicitans, ut hoc pacto Jobi virtutem experiri vellet, dicere poſſumus, idque palam docet experientia, pleriſque fidelibus ſimulatam dumtaxat, inanemque virtutem eſſe; tribulationum vero periculo oſtendi, quid re ipſa ſit, quemadmodum aurum igni probatur, quæ ſimilitudo ab ipſo Spiritu ſancto adfertur. *Tanquam aurum in fornace probavit eos.* Sapien. 3.

Affir-

Tribulatio magnos efficit Sanctos, magnaſque virtutes.

Affirmare quoque cum myſticis theologis poſſumus, tribulatione extrema duci virtutis, & ſanctitatis lineamenta; ita ut ſi veluti poſtrema cura, quam adhibet Deus perficiendæ imagini, ac ſimilitudini filii ſui, quam in nobis efformat. Ideo cum aliquem ad ſublimem ſanctitatis gradum cupit attollere; inde vulgo opus ſuum perficit. Primum quidem ſuaviter agit, mox graves illis tribulationes immittit, ac tandem illos ſæviſſimis perſecutionibus objicit. Quæ res hominum errorem auferre debet exiſtimantium, ex quo Deo famulari incipiunt, ab eo erui debere ex omnibus hujus vitæ adverſis, & calamitatibus. Ideo, ex ſapientum animadverſione, perfectioribus tantum graviores tribulationes, & adverſa immittit Deus, *quia virtus in infirmitate perficitur*. 2. ad Cor. 12.

Per tribulationes, quas pro Deo patimur, firmam habemus ſpem, ac moralem certitudinem ſalutis noſtræ. 1. Quia tribulatio materies eſt patientiæ, quæ tutiſſima ad ſalutem via eſt. 2. Propter gratias peculiares, quas elargitur Deus illis, qui propter amorem ejus patiuntur. Hæc eſt eccleſiæ ſententia, non alia inquirentis argumenta ad ſacram apotheoſin eorum, qui pro fidei teſtimonio mortem ſubiere, vel qui diem obiere inter perſecutiones, & miſerias, quas propter Deum pertulere.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Aſceticis, nuperiſque concionatoribus loci hujus argumenti.

Omnes hujus vitæ tribulationes fieri poſſunt meritoriæ.

Vitæ hujus labores, & ærumnæ vera ſupplicia non ſunt; reus quippe ſibi debitas luens pœnas jure nullum præmium meretur. Sed filius Dei exilium hoc, quo damnati ſumus, in glorioſum nobis ſtadium convertere volens, ſupplicii nomini nomen certaminis ſubrogavit; quod ipſum & exemplo, & perſonæ dignitate decoravit: ita ut qui magis, meliuſque patitur, coronam obtineat ſpecioſorem. *Liber, cui titulus: Paſſiones Domini Noſtri.*

In homine duo ſunt, quibus creata quælibet indigna ſunt; quæ uni Deo ſunt tribuenda; cor videlicet, & cruor; amare, & pati. Etenim JESUS CHRISTUS paſſionum pretium eo uſque protulit, ut non terræ tantum bonis, verum etiam inſignioribus cœli favoribus ſint præferendæ. Inſana cæcitas eſt pro mundo pati, atque rem adeo ſanctam in profanos uſus impendere, qui illius omnem nobis auferunt fructum, efficiuntque nos, plurimum nocentiores. *Idem.*

Solatia in tribulationibus.

S. nunquam ſuaviori perfuſi fuerunt ſolatio, quam cum majora paſſi ſunt; pro JESU CHRISTO pati cumulus erat lætitiæ eorum, quemadmodum eſſe debebat gloriæ. Apoſtoli, & martyres obitus ſui diem triumphum cenſuerunt: ignominiæ, & mala, quæ pro J. C. nomine perferebant, illis honoris, & gaudii erat argumenta: *Ibant gaudentes a conſpectu Concilii, quoniam digni habiti ſunt pro nomine Jeſu contumeliam pati.* Act. 5. Carceres, in quos trudebantur, nunquam ſatis obſcuri, tetrique erant, non ſatis acuti gladii, & ſecures; non ſatis graves compedes, & catenæ; nec ſatis ardentes prunæ, quæ incendebantur, ut illi in cinerem redigerentur. *Abbas Trappenſis in explicatione regulæ S. Benedicti.*

Tribulationes a Deo proficiſcuntur.

Afflixi te, dicebat olim populo ſuo Deus per Prophetam Nahum; quod ipſum hodie quoque dicere poteſt tot fidelibus, qui tribulatione premuntur. Ego te afflixi; ego permiſi mortem filii tui, quem nimis amabas; pravum illius temperamentum, medicique inſcitiam inſimulabas; ſed ipſe illum avulſi de manibus tuis atque manum clanculum abſcondit ita ut illam non videris: *Afflixit te*. Nahum 1. Ego te bonorum, præmiorumque jactura afflixi; cauſidico, & malæ fidei, a quo lis tibi intentata fuit, ſuccenſebas, ſed errabas; ego illa operabar, & quidquid ille faciebat, me tantum permittente faciebat. *Joly tomo 2. Propoſitionum.*

Quid ſunt vitæ hujus adverſa? Si naturam, & affectum interrogo, dicent, illa quidem diuturna eſſe, acerba non ferenda; verum ſi Deum, qui neque falli, neque fallere poteſt, percontor, nihilum eſſe reſpondebit: *Ad punctum in modico dereliqui te, & in miſerationibus magnis congregabo te*, inquit per Iſ. c. 54. *Ad punctum*, hæc quantitas eſt; punctum hoc adeo exiguum eſt, ut nec videri, neque dividi poſſit. *In modico*, hæc qualitas, parum eſt, injuria, lis, morbus, quæ omnia, ſi cum æternitate conferantur, nihilum ſunt. Dereliqui te in re nullius momenti, & ad breviſſimum tempus; ſed levis hæc, breviſque derelictio quod feret? effuſionem, atque meæ in te miſericordiæ exundationem; tibi dare terga videbar, ſed cor meum aperiebam. *Idem.*

Tribulatio peccatorem vel convertit vel indurat.

Cum te vel in valetudine, vel in bonis, vel in perſona, vel in filiis, vel in ſubſtantia, & honore percutit Deus, niſi agnoſcis hanc præſentiſſimam rationem eſſe, qua ad ſe divina te evocat miſericordia, ſi quin humili, & æquo animo hæc excipias mala, impotenter contra illius inſurgis imperia, nonne inferendum eſt, te vel jam obduratum eſſe, vel brevi obdurandum? Cur? quia opus eſt, S. Gregorius inquit, alterutrum ex hiſce duobus effectibus gigni ab adverſitatibus, ut peccatorem vel convertat, vel induret; ut illum vel ſanctum efficiat, veluti Job, vel reprobum, veluti Antiochum. Præſentia te non corrigunt mala? te prævertunt. Non efficiunt, ut revertaris ad Deum? te ab eodem avertunt. Cor tuum non molliunt? illum indurant, omnemque illi auferunt ſenſum. *Idem.*

Adverſa nos a terrenis evellunt, efficiuntque ut horum nihilum agnoſcamus.

Quamvis nobis perſuaſum ſit de terrenorum bonorum nihilo, tribulationum intereſt, nos de eorum contemptu edocere, omnem ex mente errorem auferre, & ab illis cor noſtrum expedire. Omnibus generatim perſuaſum eſt de mundi vanitate, & ſæpe videmus eos, qui omnium maxime illi adhærent majori eloquentia bonorum horum vanitatem exponere. Si judicium de eorum cogitationibus ferendum eſſet ex verbis illorum, viviſque deſcriptionibus, quas nonnunquam exornant, crederes omnem ab illis errorem abeſſe; ſed rebus in proſperis paucos invenies, quorum placita menti ipſorum medeantur, & poſtquam ſinguli ubertim, ac diſerte de rerum humanarum fragilitate diſſeruerunt, præ illorum eloquentia magis pollet animo ægritudo. Tribulatio vero nobis perſonaliter generalia applicat principia; hæc nobis propria facit, & manifeſta experientia, quæ una cor avellere poteſt, efficit, ut has ſentiamus veritates, quæ alienæ quodam modo a nobis videbantur. Nobis non dicitur amplius valetudinem bonum eſſe fragile, cui fidendum non eſt, robuſtiſſimum quodlibet temperamentorum leviſſimis ſæpe caſibus labefactari. Tunc inutile eſt dicere non ita a principum virorum nutu, ac ore pendere opus eſſe, ut in illis ſpem omnem, atque præſidium collocemus. Cum proſpero rerum curſu fruebamur, hæc omnia nos parum movebant; aliena calamitas nobis neque documentum, neque monitum eſt; videtur immo efficere, ut noſmet præ aliis beatiores, ac majoribus decoratos privilegiis cenſeamus; ſed frigiditas domini, qui ſuam nobis ſubtrahere incipit familiaritatem, favor aulici, qui recens in aulam advectus principis gratiam aſſequitur, inſigne infortunium, quod rerum faciem immutat, amici perfidia, cujus ope in ipſa neceſſitate fraudamur, hæc omnia nonne palam oſtendunt in hominibus confidendum non eſſe? Apoſtolus ſolus non eſt, a quo admoneamur, ne in divitiis, quæ ſemper incertæ ſunt, ſpem collocemus, cum omnia nobis e ſententia fluunt; ſperamus illas nunquam defuturas; ſed cum lite victi ſumus, cum magiſtratus nobis abrogatur, cum agri alioquin uberes ſpem noſtram fallunt, hæc omnia efficiunt, ut intelligamus, quam pravi facienda ſint hujus mundi bona, atque vox interior ſubinde nobis ea recinit Prophetæ verba; divitiæ ſi affluant, nolite cor apponere. *Ex ſpecimine ſermonum pro Adventu Dominica ſecunda.*

Reprobi ſub divinæ juſtitiæ flagellis indurantur, non convertuntur.

In Scripturis infelicem video Principem, qui cordis ſui affectione obduratorum peccatorum animum exhibet, quos Deus ſexcentis affligit ærumnis, ut terrenarum rerum faſtidium illis creet, atque ad ſui obſequium alliciat, ſed qui ſub divinæ juſtitiæ flagello indurantur. Rebellis hic divinæ voci princeps erat Pharao; totam in ſe armatam videbat naturam, ac circumundique capiti ſuo tonitrua, ac fulmina ſtrepere audebat. Deus ex qualibet parte illi minitabatur, & mors infeliciſſimi regis ditionem populabatur. Attamen in tanta creatarum rerum perturbatione ille cor ſuum indurat, atque omnibus hiſce minis aures obſtruit. Nonne hæc infelix eſt tot obduratorum peccatorum diſpoſitio, qui contra Dei vocem per flagellum correctionis illos vocantis, ut Sanctus Auguſtinus in Pſalm. 102. ait, indurantur? Nequicquam in illos procellas, ac tempeſtates excitat Deus, eoſque ærumnis, & clamitatibus angit. Sæviant in illos febres, & morbi, mors illis immineat, omnia illis bellum indicent; ſentient illi quidem hæc mala, non ſecus ac Pharao grandinis, tonitruumque fragorem ſentiebat; verum nihilo magis, ac ille, ſentient vocem Dei, qui rebus hiſce omnibus utitur, ut illos vocet, atque convertat. *Ex collectione ſermonum a P. Champigni delectorum.*

Si

Deus in tribulationibus nos conſolatur.

Si vobis perſuaſum fuerit, beatum eſſe pati, veritatis hujus perſuaſio in tribulationibus vobis erit ſolatio. Audite Apoſtolum, qui ipſa doctus experientia ita loquitur. Profecto, dicit ille ad Corinthios ſcribens, *in omnibus tribulationem patimur, ſed non derelinquimur: dejicimur, ſed non perimus.* Apoſtolus hic perſecutionum ſuarum circumſtantias late deſcribens nonne teſtatur ſuaviſſimam earum conſolationum dulcedinem, quas in patientis cor effundit ille, pro quo patitur? *Si abundant paſſiones Chriſti in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra. Specimina ſermonum pro Dom.*

Deus nos affliges amorem ſuum nobis teſtatur.

Deus amorem ſuum longe aliter, ac homines, teſtatur: hi amicos ſuos bonis, & honoribus cumulant: Deus e contra perſecutiones, ac tribulationes illis immittit. Unde hoc diſcrimen? Nunquid Deus minus liberalis, quam homines, eſt? Deo ſervimus Apoſtolus inquit, qui a nemine liberalitate ſe patitur ſuperari. Nunquid ſibi complacet Deus crudeli modo filios hominum exercens? Deus meus es tu, inquit Propheta, ac mihi benefacere tantum quæris. Nunquid tandem inſervientibus ſibi nequit remunerari? Remunerari poteſt, actuque remuneratur non autem nos ad terræ hujus dignitates attollens, vel caduca, & peritura nobis prodigens bona; hæ quippe remunerationes indignæ ſunt & liberalitate Dei, & ſervorum ejus fidelitate. Æterna nobis bona reſervat, deliciarum torrente nos inebriaturus. Quemadmodum autem paſſionum via tutiſſima eſt ad illorum poſſeſſionem promerendam, Deus electis ſuis tribulationes immittens certiſſima illis ſuppeditat adminicula, per quæ æterna hæc præmia conſequantur, & per eadem oſtendit, quanta nos dilectione proſequatur. *Ex manuſc. ſermone.*

Tribulationes efficiunt, ut Juſti in via virtutis progrediantur.

Juſtus, ille videlicet, qui vel innocentiæ ſuæ detrimentum nunquam paſſus eſt, vel eandem ſincera converſione reparavit; Juſtus, inquam, ad quemcunque perfectionis gradum pervenerit, longe ſemper abeſt ab illo, ad quem Dei bonitas illum cupit attollere; quamcunque habeat virtutem, illam ſemper invenit longe inferiorem ea, quam ab eodem exigit; & quam plurimum illi adhuc deeſſe naſciſcitur. Quid autem aptius ipſa tribulatione eſſe poteſt ad efficiendum, ut juſtus in via ſalutis incedat, ut in juſtitia ſua perſeveret, ut prohibeat, ne virtus elangueſcat, utque eamdem confirmet? Nunquid alte adeo in cor tuum radices egiſſet humilitas, niſi tibi hanc tribulationem immiſiſſet Deus? Qua de cauſa a terrenis bonis animum habes avulſum, niſi quod permiſit Deus, ut earum jacturam patereris? Cui debes invictam patientiam, niſi infirmitatibus, quibus te obnoxium eſſe Deus voluit? Nonne hujuſmodi infirmitates mundi nauſeam tibi creant? Nonne illæ faciunt, ut adeo ſæpe confugias ad Deum, ut tamet illius voluntati ſubmittas eodem tempore, quo brachium ſuum aggravat ſuper te? *Juſtus exercetur ad perfectionem*, S. Aug. ait. *Idem.*

Tribulationum eſt nos in officio continere: hæ virtutes alunt, & roborant, incompoſitos affectus coercent, innocentiam tuentur, atque in oculis Dei nos jucundos efficiunt. Et profecto, Fideles, ſi ſacra conſuluerimus Biblia, inveniemus Deum minus pepercisse illis, quos impenſius dilexit. Nonne peculiari dilectione proſecutus eſt Patriarcham Joſeph, Prophetas Eliam, & Danielem, Præcurſorem ſuum S. Joannem Baptiſtam, S. Paulum Apoſtolum ſuum, dilectumque Diſcipulum S. Joannem? Attamen graviſſimis tribulationibus illos exercuit. Nonne amabat tot Martyres, quos tyrannorum furori tradidit? Nonne ſanctiſſimam Matrem ſuam mortalium omnium puriſſimam amabat; & nonne ſimul eamdem mœrore cumulavit? Deus tandem nonne Unigenitum ſuum diligebat, cum illum Judæorum calumniis furori, & odio tradebat? Poſſumus poſt hæc de divina erga nos charitate dubitare, cum nos tribulationibus urgeri permittit? Poteſtne Deus melius ſuum erga nos amorem teſtari, quam nos efficiendo ſimiles filio ſuo, qui crucifixus eſt, ut aliquando nos filio eidem glorificato ſimiles faceret? *Idem ſerm. manuſc.*

Tribulationes efficaciſſimi ſunt modi, quibus nos Deus ad ſe trahit.

Quibus validioribus Deus uti rationibus poteſt, ut ad ſe trahat peccatorem, illumque convertat? Illinc ſancta inſpirabit deſideria? Quot divinos afflatus peccator contempſit? Efficiet, ut menti illius nova lumina affulgeant? Ille voluntarius eſt cæcus, oculos lumini claudens. Aliquemne Prophetarum mittet ad illum? Niſi huic necem intulerit, ut olim quidam Reges Iſrael, cum tamen tamquam importunum cenſorem procul amovebit. Nam aliquod in oculis ejus miraculum operabitur? contra ipſa miracula obdurabitur. Denique Deus, ut cor ejus commoveat, ſeſe illi in ſacramentis communicabit? utinam ad illa nunquam acceſſiſſet; mortem invenit ibi, unde alii vitam hauriunt; ſaluberrima pharmaca illi facta ſunt præſtantiſſima venena. Qua igitur inſiſtet via peccatorem, quem amat, & ſalvare cupit, lucraturus? Hic vere agnoſco, Salvator, quod non vis mortem peccatoris, ſed ut convertatur, & vivat. Poſtquam ſuaviſſimum quoque adhibuiſti conſilium, ut obduratum commoveres peccatorem, tandem vel invitum tribulatione cogis, quæ quidem eſt tanquam extremum remedium. *Idem.*

Exemplum filii Dei, qui primus paſſus eſt, nobis ſolatio eſſe debet in tribulationibus.

Si hoc in mundo patimur, meminerimus, Jeſum Chriſtum prius paſſum fuiſſe; unde ſequitur, 1. illum retudiſſe, & hebetaſſe tribulationum aciem, ac illis omnem amaritudinem abſtuliſſe; necnon quidquid in vitæ hujus malis, & ærumnis ſæviſſimum eſt, fuiſſe perpeſſum, ideoque effeciſſe, ut illa facile ferre poſſemus. Poſtquam ſacra admovit labia calici paſſionis ſuæ, ſuave reddidit, quidquid erat amarum, & abſynthium in dulcedinem convertit; atque mortuus in cruce abſtulit, quidquid huic ſupplicio turpitudinis inerat. Quamobrem ſi ad mortem rapior, meminiſſe debeo Salvatorem primum ad mortem raptum fuiſſe; ad majorem redigi nequeo paupertatem, neque ad eum ſtatum cogi, ubi majoribus contumeliis, & probris afficiar. Poſt Dei exemplum non deeſt mihi, unde conſoler, ideoque magno, alacrique animo hunc *calicem ſalutaris accipiam.* Pſ. 115. ubi hunc ille mihi propinaverit. 2. Si quid patimur, nonniſi poſt hunc Deum Hominem patimur, ideoque minus quam ille, patimur, quodcunque nobis accidat, ſemper illius veſtigia ſequemur. Licetne ergo nobis id detrectare, quod ille acceptavit? Nonne eximius nobis honor eſt eodem excipi pacto, quo ille, illius in doloribus ſocios eſſe, & bibere calicem illius? *P. Delingendes ſermone pro Dominica Palmarum.*

Tribulationes ſunt periculū, quod de nobis vult facere Deus.

Tribulatio dicitur quoque *tentatio*, quia per illam noſtri periculum fit, & efficit, ut a Deo, a nobiſmet ipſis, & ab hominibus agnoſcamur. Ita Deus tentavit Abraham, & hæc maxima fuit tentatio, quæ ſancto huic viro accidere poterat. Cum a Deo juſſus fuiſſet unigenitum propriis ſacrificare manibus, hæc virtus, quæ, ut ita dicam, aurum erat mundum, in fornace poſita inventa eſt ſolida, & vera; ita ut illud Dei teſtimonium merita fuerit: *Nunc cognovi, quod times Deum, & non pepercisti unigenito tuo propter me.* Gen. 12. Tentatio Job nonne confundit calumniam dæmonis, qui accuſabat illum, quaſi Deo propter utilitatem, quam in illius ſervitute percipiebat, famularetur? Permiſit igitur huic ſpiritui nequam, ut illum tentaret, eumque, ut ita dicam, in tribulationum fornacem projiceret; atque tunc ſanctus ille vir oſtendit, quouſque hominis patientia procedere poſſet, quemadmodum ille ipſe teſtatur: *Ipſe vero probavit me quaſi aurum, quod per ignem tranſit.* Job 23. *Idem.*

Tribulatio efficit, ut noſmet agnoſcamus.

Si te ipſum cognoſcere cupis, ad Deum, ut David, teipſum converte: *Proba me, Domine, & tenta me*; & memento, quod ſi impatientia corripieris, cum ita periculum tui facit Deus, te virtuti tuæ nequaquam confidere poſſe. Scias quoque Deum ad te omnibus, quæ accipiunt, tribulationibus tentandum uti aſpero, moleſto, ac imperioſo eorum, cum quibus verſaris, ingenio; atque hoc pacto ut plurimum te per tribulationis ignem traducere. Tentatio hæc aliis quoque virtutes, defectus, & vitia noſtra detegit. Et profecto non deteguntur niſi per patientiam, vel furorem, quem in iis, quæ nobis mala eveniunt, oſtendimus: eo uſque, ut dæmon hoc abuteretur prætextu, virtuti Jobi obtrectaturus, Deo dicens; *Nunquid Job fruſtra timet Deum? Nonne tu vallaſti eum, ac domum ejus? &c.* Quam laudem meretur, ſi diligit te? ita illum opibus cumulaſti, ut nihil ei nocere poſſit; verum ſi manus tua tetigiſſet illum, laudes ſuas in blaſphemias converteret, atque palam oſtenderet, ſe ideo amare, quia plurimum inde recipit utilitatis. Liquet ergo, niſi tribulationibus tentemur, æquivocam eſſe virtutem noſtram, neque ſatis certum de eadem ferri poſſe judicium. *Idem.*

Amor, quo Deus proſequitur juſtos, ſimilis eſt amori patris erga filios.

Communis ſententia eſt, patrum, matrumque amorem differre; patris enim amor fortis eſt, & ſeverus; matris vero tener, ac nimis indulgens. Deus primo illo amore juſtos complectitur; laboribus ergo, doloribus, ærumniſque ſunt exercendi; ſi enim lenius cum illis ageret, vel ſi illius omnia poſtulata